

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 22.6.2012
COM(2012) 348 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU
privind punerea în aplicare de către Republica Moldova a Planului de acțiuni privind
liberalizarea regimului de vize

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind punerea în aplicare de către Republica Moldova a Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize

I. Introducere

Dialogul dintre UE și Republica Moldova privind vizele, în cadrul căruia se examinează condițiile de eliminare a vizelor pentru cetățenii Republicii Moldova care călătoresc în UE, a fost lansat la 15 iunie 2010. Planul de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize (PALRV)¹ a fost prezentat autorităților moldovene de către Comisie la 24 ianuarie 2011. Planul stabilește o serie de obiective de referință pentru Republica Moldova, privind patru secțiuni de aspecte relevante, în vederea adoptării unui cadru legislativ și de politici (faza 1) și a punerii sale efective în aplicare (faza 2).

Comisia a prezentat Parlamentului European și Consiliului rapoarte periodice cu privire la punerea în aplicare a PALRV. **Primul raport privind progresele** înregistrate cu privire la punerea în aplicare de către Republica Moldova a Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize a fost prezentat la 16 septembrie 2011². La 7 octombrie 2011 a avut loc o reuniune la nivel de înalți funcționari, ocazie cu care a fost prezentat primul raport privind progresele înregistrate și au fost discutate etapele următoare ale procesului.

Misiunilor de evaluare ale secțiunilor 2, 3 și 4 din planul de acțiuni au fost organizate în a doua jumătate a lunii octombrie și la începutul lunii noiembrie 2011, reunind experți din statele membre ale UE, însoțiți de funcționari din cadrul serviciilor Comisiei și al SEAE. Scopul acestor misiuni de experți a fost de a evalua cadrul legislativ, de politici și instituțional în temeiul obiectivelor de referință ale primei faze a PALRV și conformitatea acestuia cu standardele europene și internaționale. **Rapoartele experților** au fost finalizate în decembrie 2011.

Al doilea raport privind progresele înregistrate cu privire la punerea în aplicare de către Republica Moldova a Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize a fost prezentat la 9 februarie 2012³. La 27 februarie 2012 a avut loc o reuniune la nivel de înalți funcționari, ocazie cu care a fost prezentat al doilea raport privind progresele înregistrate și au fost discutate etapele următoare ale procesului.

Prezentul **raport al Comisiei** este cel de al treilea și ultimul raport privind progresele înregistrate cu privire la prima fază a PALRV. Acesta prezintă o evaluare consolidată a Comisiei privind progresele înregistrate de Republica Moldova în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor de referință stabilite în cadrul primei faze a PALV legate de stabilirea cadrului legislativ, de politici și instituțional.

¹ Documentul 18078/10 al Consiliului.

² SEC(2011) 1075 final.

³ SWD (2012)12 final.

II. Evaluarea măsurilor în cadrul celor patru secțiuni ale Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize

Secțiunea 1: securitatea documentelor, inclusiv implementarea pașapoartelor biometrice

Evaluare globală

Cadrul legislativ este în vigoare. A fost prevăzut un calendar clar pentru punerea integrală în circulație a pașapoartelor biometrice conforme standardelor Organizației Aviației Civile Internaționale (ICAO), inclusiv în cadrul consulatelor Republicii Moldova din străinătate, și eliminarea treptată și completă a pașapoartelor neconforme cu normele ICAO.

Comisia consideră că Republica Moldova îndeplinește obiectivele de referință prevăzute în secțiunea 1.

Comentarii detaliate

- **Consolidarea cadrului legal pentru emiterea pașapoartelor biometrice mecanolizibile, în deplină conformitate cu cele mai înalte standarde ICAO pe baza gestionării sigure a identității (registru civil și documentele primare) și luând în considerare protecția corespunzătoare a datelor cu caracter personal**

Cadrul legal pentru emiterea pașapoartelor biometrice mecanolizibile, în deplină conformitate cu cele mai înalte standarde ICAO, a fost completat prin două legi adoptate la 9 iunie 2011 și o hotărâre de guvern adoptată la 10 mai 2011. Aceste dispoziții suplimentare asigură un cadru consolidat de gestionare sigură a identității. În plus, la 27 decembrie 2011, a fost adoptată o nouă lege care garantează faptul că principiul „o persoană – un document” este, de asemenea, prevăzut în ceea ce privește pașapoartele diplomatice și de serviciu.

- **Adoptarea unui plan de acțiuni care să conțină un calendar pentru punerea integrală în circulație a pașapoartelor biometrice conforme standardelor ICAO, inclusiv în cadrul consulatelor Republicii Moldova din străinătate, și eliminarea treptată și completă a pașapoartelor neconforme cu normele ICAO**

A fost adoptat un plan de acțiuni însoțit de un calendar clar.

- **Stabilirea programelor de formare și adoptarea codurilor de etică privind anticorupția, care vizează funcționarii oricărei autorități publice care se ocupă de pașapoarte, precum și de buletine de identitate și de alte documente primare**

„Codului etic al angajaților responsabili de administrarea proceselor de documentare a populației” a fost adoptat la 1 aprilie 2011. Acesta face trimitere la sancțiunile prevăzute în Codul muncii în caz de încălcare a dispozițiilor sale. Codul introduce dispoziții cu privire la conflictele de interese, incompatibilități și obligația de a raporta neregulile.

Ordinul „privind unele măsuri de prevenire a corupției și protecționismului în cadrul instituțiilor publice” a fost aprobată la 31 mai 2011 de către Directorul General al Centrului Resurselor Informaționale de Stat (CRIS) - „Registru” și a fost urmată de Planul de acțiuni în materie de gestionare a riscurilor privind riscurile de corupție în domeniul documentării populației și stării civile” la 11 august 2011. „Planul de gestionare a riscurilor de corupție în domeniul documentării populației și stării civile” a fost aprobat la 5 aprilie 2012 de către Directorul General al CRIS „Registru”. În cursul anului 2011 și în primul trimestru al anului

2012 s-au desfășurat cursuri de formare pentru angajații din subdiviziunile teritoriale în domeniul documentării populației.

Secțiunea 2: Imigrația ilegală, inclusiv readmisia

Evaluare globală

În domeniul **gestionării frontierelor** a fost adoptată legislația relevantă. Există cadrul instituțional, inclusiv dispozițiile privind formarea profesională și codurile etice de luptă împotriva corupției.

Cu privire la **gestionarea migrației**, Republica Moldova a instituit o bază cuprinzătoare pentru un sistem de gestionare eficace a migrației și cadrul legislativ relevant este în vigoare. Deși sunt necesare unele îmbunătățiri, instrumentele adoptate sunt, în general, conforme cu standardele europene și internaționale. Cadrul instituțional există în mare parte, cu toate că ar trebui alocate mai multe resurse pentru punerea în aplicare a dispozițiilor relevante.

În materie de **azil**, există o bază legislativă solidă, conformă, în general, cu standardele europene și internaționale.

Comisia consideră că Republica Moldova îndeplinește în general obiectivele de referință stabilite în cadrul secțiunii 2.

Comentarii detaliate pe domenii de politică

Secțiunea 2/tema 1 - Gestionarea frontierelor

- **Consolidarea cadrului legal pentru gestionarea frontierelor, inclusiv adoptarea unei noi legi privind frontiera de stat, care să permită Serviciului de Grăniceri al Republicii Moldova să participe la depistarea și investigarea infracțiunilor transfrontaliere în cooperare cu toate organele de drept competente și extinderea zonei sale de responsabilitate pe întreg teritoriul statului, precum și a unui cadru juridic pentru o cooperare eficientă între Serviciul de Grăniceri, organele de drept și alte instituții implicate în gestionarea frontierelor**

Legea privind frontiera de stat a fost adoptată la 4 noiembrie 2011, publicată la 20 aprilie 2012 și a intrat în vigoare la data de 1 iulie 2012. Aceasta respectă definițiile și cadrul Codului frontierelor Schengen [Regulamentul (CE) 562/2006] și ține seama, de asemenea, de cadrul legal al Uniunii Europene în materie de răspunderea transportatorilor. Astfel, legea oferă un cadru adecvat pentru alte acte legislative și documente de politică. Adoptarea de norme de punere în aplicare relevante era planificată pentru perioada de dinainte de intrarea în vigoare a legii.

Legea cu privire la poliția de frontieră a fost adoptată la 28 decembrie 2011, publicată la 20 aprilie 2012 și a intrat în vigoare la data de 1 iulie 2012. Legea constituie o bază bună pentru demilitarizarea și profesionalizarea serviciului de pază a frontierelor, care va fi transformat într-o poliție de frontieră. Legea creează o bază solidă pentru gestionarea modernă a frontierelor. De asemenea, conferă poliției de frontieră competențele și puterile executive necesare pentru desfășurarea eficace a activităților corespunzătoare acesteia. În special, legea permite poliției de frontieră să participe la depistarea și investigarea infracțiunilor transfrontaliere, în cooperare cu toate autoritățile competente de asigurare a respectării legii. De asemenea, extinde competența teritorială a poliției de frontieră la tot teritoriul țării. Mai

mult, legea prevede un cadru legal pentru o cooperare interinstituțională eficientă între poliția de frontieră, alte organisme de asigurare a respectării legii și alte agenții implicate în gestionarea frontierelor. Cu toate acestea, acordurile de cooperare, procedurile operaționale și repartizarea sarcinilor ar trebui să fie clarificate mai în detaliu. În special, procedurile de supraveghere a străinilor și cele aplicate imigranților ilegali și solicitanților de azil detectați ar trebui să facă obiectul unui acord, cel puțin la nivel de protocoale de cooperare.

Legea pentru modificarea Codului contravențional a fost adoptată la 21 octombrie 2011, publicată la 16 decembrie 2011 și a intrat în vigoare la 1 iulie 2012. Legea acordă poliției de frontieră competențe de investigare a infracțiunilor administrative, cum ar fi încălcarea regimului frontierei de stat și a regulilor privind trecerea frontierei de stat, deteriorarea și distrugerea panourilor de frontieră și încălcarea normelor privind dreptul de ședere al străinilor în Republica Moldova.

Legea pentru completarea Codului contravențional în ceea ce privește răspunderea transportatorilor a fost adoptată la 23 februarie 2012. Legea impune sancțiuni pentru încălcarea normelor privind transportul străinilor în țară și este conformă cu standardele internaționale și europene.

Serviciul Grăniceri al Republicii Moldova a încheiat acorduri și protocoale de cooperare cu țările vecine, și anume cu România și cu Ucraina, care oferă o bază pentru cooperarea cu poliștii de frontieră în aceste țări vecine. Acorduri de cooperare au fost semnate cu mai multe state membre (Letonia, Lituania, Estonia, Ungaria și Polonia), precum și cu Rusia și Georgia. În 2012, Serviciul Grăniceri intenționează să finalizeze acorduri de cooperare cu serviciile de pază a frontierelor din Belarus și Kazahstan. În august 2008 a fost semnat un Aranjament de lucru cu FRONTEX, Republica Moldova fiind pe deplin angajată și activă în cooperarea sa cu Misiunea UE de asistență la frontieră (EUBAM). În decembrie 2011 FRONTEX și Republica Moldova au semnat un nou plan de cooperare pentru 2012-2014.

- **Adoptarea unui plan de acțiuni pentru implementarea eficientă a Strategiei naționale privind gestiunea integrată a frontierelor, care să conțină un calendar și obiective specifice pentru dezvoltarea în continuare a legislației, a organizării, a infrastructurii, a echipamentelor, precum și a resurselor financiare și umane suficiente în domeniul gestionării frontierelor**

Strategia națională de management integrat al frontierei de stat (GIF) pe anii 2011 – 2013 a fost adoptată la 27 decembrie 2010. Aceasta abordează toate aspectele relevante pentru gestionarea eficientă a frontierelor și este conformă cu standardele și cele mai bune practici europene.

Planul de acțiune GIF pentru 2011-2013 a fost aprobat la 16 mai 2011. Acesta conține planuri mai detaliate privind modul în care strategia națională GIF va fi pusă în aplicare, inclusiv obiective și acțiuni concrete. Ca și strategia GIF, planul de acțiune GIF este bine redactat și include toate domeniile relevante pentru punerea în aplicare a strategiei GIF. Obiectivele principale acoperă domeniile care au legătură cu ameliorarea cadrului legislativ și de politici, a controlului la frontieră și a cooperării între agenții, și cooperării internaționale, precum și cu dezvoltarea structurii organizaționale, a gestionării resurselor umane, a logisticii și a unui sistem de analiză a riscurilor. În faza de punere în aplicare, planul de acțiune GIF ar trebui completat prin planuri mai detaliate care să includă, *inter alia*, capacitatea și locația echipamentelor și aparaturii, precum și unele proiecte privind crearea centrelor de coordonare, a unui serviciu de supraveghere aeriană și a unui centru de examinare a documentelor.

Cadrul legislativ prevede resurse financiare și umane suficiente în domeniul gestionării frontierelor.

- **Stabilirea unor programe de formare și adoptarea codurilor de etică privind anticorupția, care vizează în mod special grănicerii, inspectorii vamali, precum și orice alți funcționari implicați în gestionarea frontierelor**

O serie de programe de formare, atât teoretică, cât și practică, au fost stabilite, atât la nivel de bază, cât și la nivel universitar. Se oferă, de asemenea, cursuri de formare profesională continuă pentru personal (intern și extern), cu scopul de a ridica nivelul de profesionalism. Programele de formare profesională existente oferă un cadru adecvat pentru a oferi o gestionare profesionistă a frontierelor.

Este în vigoare un cadru adecvat de politici pentru prevenirea corupției și pentru conduita etică a funcționarilor. Codul de etică și deontologic al grănicerului, inclusiv normele de conduită în caz de conflict de interese și principiile pentru utilizarea forței a fost aprobat la 13 iunie 2008. Serviciul vamal are un cod deontologic similar. Mai mult, Legea cu privire la Poliția de Frontieră prevede drepturile și obligațiile polițiștilor de frontieră și, în acest context, include și norme etice. Strategia GIF și planul de acțiune GIF includ măsuri cu privire la prevenirea corupției. Acestea țin cont de recomandările și de cele mai bune practici din catalogul Schengen. În plus, au fost lansate mai multe activități de anticorupție sub egida EUBAM.

Secțiunea 2/tema 2 – Gestionarea migrației

- **Consolidarea cadrului legal privind politica de migrație, inclusiv măsurile de reintegrare a cetățenilor Republicii Moldova (care se întorc în mod voluntar sau în temeiul Acordului de readmisie UE – Republica Moldova) și lupta împotriva migrației ilegale (inclusiv eforturile de a încheia acorduri de readmisie cu principalele țări de origine și detectarea pe teritoriul țării a migranților aflați în situație ilegală)**

O nouă lege privind regimul străinilor în Republica Moldova a fost adoptată la 16 iulie 2011. Actul normativ reprezintă o lege cadru privind procedurile de acordare a dreptului de ședere pentru străini în Republica Moldova. Dispoziții sale vaste acoperă toate aspectele legate de imigrație. Din iulie 2011 sunt în vigoare proceduri operaționale suplimentare, care au adus un plus de claritate noii legi. Cu toate acestea, unele legi interne mai vechi se aplică încă șederii legale a străinilor în Republica Moldova. Pentru a spori gradul de securitate juridică, acestea ar trebui abrogate și integrate în noua lege (a se vedea mai jos la secțiunea 4).

În ianuarie 2011, în conformitate cu noua lege privind regimul străinilor, în cadrul Biroului Migrație și Azil (BMA) a fost instituit un „ghișeu unic”. Noua lege simplifică și clarifică procedurile de solicitare a vizelor, a dreptului de ședere și a dreptului de muncă în Republica Moldova. Acesta este un pas important în dezvoltarea unui sistem de gestionare a migrației.

Legea privind integrarea străinilor a fost adoptată la 27 decembrie 2011, publicată la 13 martie 2012 și a intrat în vigoare la data de 1 iulie 2012. Aceasta sporește securitatea juridică cu privire la drepturile și facilitățile în materie de integrare care trebuie furnizate străinilor eligibili care locuiesc în Republica Moldova.

În ceea ce privește reintegrarea migranților moldoveni în țara, Republica Moldova elaborează în prezent un nou plan de acțiuni care va înlocui fostul plan de încurajare a reîntoarcerii

lucrătorilor migranți moldoveni din străinătate. Au fost puse în aplicare o serie de activități, cum ar fi programul PARE 1 + 1, care prevede formarea profesională pe competențe antreprenoriale, precum și asistență financiară pentru crearea de întreprinderi. În plus, au fost puse în aplicare activități destinate să îmbunătățească sistemul de recunoaștere a competențelor și calificărilor, precum și să consolideze piața muncii locală, inclusiv în contextul parteneriatului pentru mobilitate UE - Republica Moldova.

Legea privind aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul apatrizilor a fost adoptată la 27 decembrie 2011. Legea privind aderarea la Convenția privind reducerea cazurilor de apatridie a fost adoptată la 8 decembrie 2011. Aceste legi acoperă vidul legislativ în domeniu.

Republica Moldova a emis recomandări metodologice privind lupta împotriva șederii ilegale a străinilor, care oferă orientări operaționale pentru funcționarii din domeniul imigrației de la nivel local.

Cu privire la capacitatea instituțională, BMA i s-au acordat prerogative complexe, în calitate de organism principal responsabil de gestionarea fluxurilor de migrație pe teritoriul Republicii Moldova. Este necesară consolidarea suplimentară a capacității BMA, în special la nivel local, precum și stabilirea de protocoale de cooperare între organismele relevante ale Ministerului Afacerilor Interne, care ar conduce la clarificarea repartizării competențelor pe parcursul procedurilor în materie de imigrație.

Republica Moldova este parte la acordurile de readmisie cu Uniunea Europeană (în vigoare de la 1 ianuarie 2008), Ucraina (1997), Elveția (2004 și 2010), Norvegia (2006), Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei (2008), Serbia (2011) și Danemarca (2011). Între 2009 și 2011, Republica Moldova a semnat protocoale suplimentare de aplicare a Acordului de readmisie UE- Republica Moldova cu 11 state membre ale UE. Sunt în curs de desfășurare negocieri cu alte 11 state membre ale UE.

Între timp, continuă negocierile privind acordurile de readmisie dintre Republica Moldova și principalele țări de origine ale migranților aflați în situație ilegală. În 2007, un proiect de acord interguvernamental privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală a fost aprobat și trimis către Rusia, Uzbekistan, Tadjikistan, Georgia, Azerbaidjan, Armenia, Kazahstan, Belarus, Kârgâzstan, Turkmenistan, Turcia, Siria, Bangladesh, India, Liban, Pakistan, Iordania, Afganistan, Iran, Irak, China, Bosnia și Herțegovina și Muntenegru. Cu Rusia, Muntenegru și Bosnia și Herțegovina negocierile sunt efectiv în curs de desfășurare. Au fost lansate negocieri privind semnarea unui nou acord de readmisie cu Ucraina. Au fost înregistrate unele progrese în negocierile cu Turcia. Autoritățile turce au solicitat autorităților moldovene să ia în calcul posibilitatea unui regim fără vize. Potrivit Republicii Moldova, una dintre condițiile preliminare ar fi încheierea unui acord de readmisie cu Turcia.

- **Adoptarea unei Strategii naționale de gestionare a migrației pentru punerea în aplicare eficientă a cadrului legal al politicii de migrație și a unui plan de acțiuni care conține un calendar, obiective specifice, activități, rezultate, indicatori de performanță și resurse umane și financiare suficiente**

Strategia privind migrația și azilul a fost adoptată la 6 iulie 2011 și este un instrument de politică important de gestionare a fluxurilor de migrație. Strategia identifică obiective pentru o perioadă suficient de lungă (2011-2020) și definește principiile care vor asigura punerea în aplicare coerentă și cuprinzătoare a politicilor. De asemenea, atribuie rolul de coordonare a

activităților referitoare la procesul de migrație în Republica Moldova unei comisii guvernamentale. Strategia va fi pusă în aplicare prin intermediul planului de acțiuni (2011-2015), care a fost adoptat la 8 noiembrie 2011. Planul de acțiuni conține activități detaliate privind realizarea obiectivelor pe termen lung ale strategiei, alocarea de fonduri, instituțiile responsabile, termene-limită și indicatori de progres.

Autoritățile relevante ar trebui să dispună de resursele umane corespunzătoare (în special BMA) pentru a-și îndeplini sarcinile legate de punerea în aplicare generală a strategiei.

- **Stabilirea unui mecanism de monitorizare a stocurilor și a fluxurilor de migrație, definind un profil migrațional actualizat în mod regulat pentru Republica Moldova, cu date privind atât migrația ilegală, cât și cea legală, precum și înființarea organelor responsabile pentru colectarea și analiza datelor privind grupurile și fluxurile de migrație**

Complexul exercițiu Profilul Migrațional Extins, efectuat de Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) - Republica Moldova, cu sprijinul financiar al Comisiei Europene, este într-un stadiu avansat. Acest instrument va ajuta autoritățile moldovene să gestioneze mai eficient migrația și să includă chestiunile legate de migrație în alte politici, cum ar fi ocuparea forței de muncă și politica socială, pentru dezvoltarea generală a țării. Profilul migrațional a fost considerat o bună practică la Forumul mondial privind migrația și dezvoltarea care a avut loc în decembrie 2011, iar autoritățile din Republica Moldova au fost active în împărtășirea expertizei lor în acest sens. BMA a primit sarcina de a actualiza periodic profilul migrațional.

Este în curs de creare Sistemul informațional integrat automatizat „Migrație și azil”. Diferitele subsisteme sunt în curs de dezvoltare. Cooperarea între agenții în ceea ce privește colectarea și analiza datelor privind migrația, inclusiv gradul de interconectare dintre sistemele de informații cuprinzând date despre migrația și necesita clarificări suplimentare.

Sectiunea 2/ tema 3 - Politica de azil

- **Consolidarea cadrului legal privind politica de azil prin adoptarea legislației privind integrarea refugiaților sau beneficiarilor de alte forme de protecție**

Republica Moldova a adoptat în foarte scurt timp un cadru legislativ solid în materie de azil. Cel mai important act normativ este Legea privind azilul, care a fost adoptată la 18 decembrie 2008 și a intrat în vigoare la 13 martie 2009. Aceasta oferă cadrul instituțional necesar, proceduri judiciare și principii și este, în general, conformă cu standardele europene și internaționale. Cu toate acestea, unele elemente necesită îmbunătățiri. Legea prevede posibilitatea ca refugiații să solicite un document de călătorie, dar nu obligă autoritățile să acorde acest document (dispoziție facultativă). Pe parcursul etapei de punere în aplicare, vor trebui întreprinse eforturi în scopul de a se asigura eliberarea de documente de călătorie persoanelor care beneficiază de protecție internațională. Autoritățile intenționează să fie în măsură să emită astfel de documente începând din luna iulie 2012. În plus, legea prevede criterii mai extinse de excludere de la acordarea statutului de refugiat și de *returnare* față de Convenția din 1951. Prin urmare, legea ar trebui modificată în consecință. De asemenea, ar trebui să se aducă unele îmbunătățiri legii pentru a se permite solicitanților de azil să clarifice orice inconsecvențe și lacune în ceea ce îi privește și să aibă acces la conținutul raportului redactat după derularea interviului.

Legea privind integrarea străinilor a fost adoptată la 27 decembrie 2011, publicată la 13 martie 2012 și a intrat în vigoare la data de 1 iulie 2012 (a se vedea mai sus, în cadrul temei 2). Aceasta conține dispoziții privind modul în care se exercită drepturile acordate refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară prevăzute în Legea privind azilul. În acest sens, proiectul de lege prevede cadrul instituțional, procedurile judiciare, mecanismele și principiile necesare. Acesta instituie și mecanisme de coordonare cu autoritățile publice locale și centrale. Pentru a facilita procesul de integrare, Republica Moldova ar trebui, de asemenea, să ia în considerare reducerea termenului actual de opt ani de ședere legală și obișnuită, la cinci ani sau mai puțin, pentru dobândirea cetățeniei de către refugiați, beneficiarii de protecție umanitară și apatrizi.

Regulamentul privind activitatea Centrului de cazare a solicitanților de azil este în mare măsură conform cu standardele europene și internaționale. Sunt acoperite cele mai importante drepturi, obligații și proceduri. Cu toate acestea, pot fi aduse unele îmbunătățiri, inclusiv în ceea ce privește dispozițiile speciale privind grupurile vulnerabile sau necondiționarea dreptului la asistență socială și psihologică.

Secțiunea 3: ordinea publică și securitatea

Evaluare globală

Cadrul legislativ și de politici privind **prevenirea și combaterea criminalității organizate** a fost stabilit. Legea privind criminalitatea organizată au fost adoptată, precum și strategia și planul de acțiuni aferent, acestea fiind în mare măsură conforme cu standardele europene și internaționale.

Cadrul legislativ și de politici privind **prevenirea și lupta împotriva traficului de persoane** este consolidat, în conformitate cu standardele europene și internaționale. Planul de acțiuni pentru 2012-2013 prevede o abordare integrată a combaterii traficului de persoane.

În ceea ce privește **politica anticorupție**, există un cadru legislativ și de politici cuprinzător, acesta aflându-se într-un stadiu avansat de consolidare. Republica Moldova a adoptat și este pe cale să adopte un număr considerabil de amendamente legislative pentru alinierea cadrului legislativ la principalele instrumentele europene și internaționale. Au fost adoptate strategia și planul de acțiuni anticorupție pe anii 2012-2013. A fost adoptată o nouă lege privind Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (redenumit **Centrul Național Anticorupție**). Planificarea strategică și evaluarea necesităților ar trebui îmbunătățite în continuare pentru a se asigura o punere în aplicare efectivă. Capacitățile, distribuția competențelor și cooperarea între instituțiile cu atribuții în domeniul anticorupție ar trebui în continuare consolidate.

În ceea ce privește **cooperarea în materie de asigurare a respectării legii**, coordonarea ar trebui îmbunătățită în continuare pentru a se permite un schimb efectiv de informații. Cadrul legislativ și de politici pentru prevenirea și combaterea **spălării banilor și a finanțării terorismului** este în vigoare și este conform cu standardele europene și internaționale.

Republica Moldova a aderat la toate convențiile ONU și ale Consiliului Europei în domeniul ordinii publice și siguranței și, într-o mare majoritate, la convențiile ONU și ale Consiliului Europei privind lupta împotriva terorismului. Ar trebui să fie luate măsuri suplimentare, în special de către UE, pentru negocierea de acorduri cu Europol și Eurojust.

Cadrul legislativ și instituțional adoptat în materie de **protecție a datelor** este, în general, conform cu standardele europene. Republica Moldova a adoptat cadrul legislativ, de politici și instituțional prevăzut de **politica de luptă împotriva drogurilor**, acesta fiind conform cu standardele europene și internaționale. Cadrul legislativ în ceea ce privește **cooperarea judiciară în materie penală** a fost consolidat în continuare. Republica Moldova a semnat cel de al doilea protocol adițional la Convenția Consiliului Europei privind asistența judiciară reciprocă în materie penală, aflat în prezent în curs de ratificare.

Au fost adoptate, și apoi dezvoltate în continuare, **reforme instituționale** importante, relevante pentru întregul domeniu al ordinii publice și securității, precum reforma Ministerului Afacerilor Interne și a structurilor sale subordonate și descentralizate, și reforma sistemului judiciar: în martie 2012 a fost creat un centru de reformă; Planul strategic de dezvoltare al Ministerului Afacerilor Interne pentru perioada 2012 - 2014 este în curs de aplicare; alte acte normative relevante pentru procesul de reformă sunt în stadiu avansat de adoptare. Continuă reforma sistemului judiciar, iar Planul de acțiuni privind punerea în aplicare a strategiei a fost aprobat de Parlament.

Cu privire la planurile de acțiuni din cadrul secțiunii 3, se va acorda mai multă atenție rezultatelor preconizate, calendarului/termenelor, indicatorilor de performanță și resurselor umane și financiare necesare pentru punerea lor în aplicare.

Comisia consideră că Republica Moldova îndeplinește în general obiectivele de referință stabilite în secțiunea 3.

Comentarii detaliate

Secțiunea 3 / tema 1 - Prevenirea și combaterea criminalității organizate, a terorismului și corupției

- **Adoptarea unei legi și a unei strategii cuprinzătoare cu privire la prevenirea și combaterea criminalității organizate, împreună cu un plan de acțiuni care să conțină un calendar, obiective specifice, activități, rezultate, indicatori de performanță și resurse umane și financiare suficiente**

Legea privind prevenirea și combaterea crimei organizate, într-o versiune revizuită, a fost adoptată de către Parlament la data de 22 martie 2012. Legea introduce o distincție între măsurile preventive și măsurile procedurale și indică procedurile aplicabile criminalității organizate. Aceasta conține, printre altele, măsuri de prevenire și combatere a creării de noi grupuri sau organizații criminale, măsuri de prevenire și combatere a activităților criminale, campanii de informare pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate, monitorizarea operativă a persoanelor vulnerabile a fi atrase în activități criminale organizate. Legea indică, de asemenea, autoritățile competente în acest domeniu: Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, Serviciul de Informații și Securitate, Centrul de Combatere a Crimelor Economice și Corupției, Serviciul Vamal.

Legea oferă o bază pentru formarea profesională a experților, în asociere cu organizații internaționale și ONG-uri. Legea ar putea beneficia totuși de alinierea într-o mai mare măsură la instrumentele orizontale europene și internaționale, cum ar fi Convenția ONU împotriva criminalității organizate transnaționale. Ar putea fi incluse mai multe definiții specifice în cazul grupurilor organizate și al infracțiunilor care intră în domeniul de aplicare al legii. Un proces suplimentar de aliniere ar putea fi efectuat, de asemenea, în ceea ce privește

incriminarea participării la un grup infracțional organizat, confiscarea și sechestrul, jurisdicția, transferul persoanelor condamnate, incriminarea obstrucționării justiției, protecția martorilor, asistența și protecția victimelor, precum și culegerea și analizarea informațiilor privind natura și amploarea criminalității organizate.

În ceea ce privește cadrul de politică, Strategia pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate pentru perioada 2011-2016 a fost aprobată de guvern la 22 iunie 2011, iar planul de acțiuni la 11 noiembrie 2011. Strategia prevede evaluarea permanentă a amenințărilor și riscurilor pe care le prezintă criminalitatea organizată. Aceasta stabilește principii de bază pentru combaterea criminalității organizate, obiectivele generale precum și competențele autorităților de resort. Principalele obiective ale strategiei sunt promovarea dezvoltării instituționale și funcționale, îmbunătățirea capacității de gestionare, armonizarea legislației, îmbunătățirea activității operaționale, consolidarea cooperării internaționale și consolidarea cooperării între autoritățile naționale. Aceasta oferă o bază adecvată pentru lupta împotriva criminalității organizate, în măsura în care metodele și măsurile alese sunt eficace. Planul de acțiuni acoperă următoarele domenii: dezvoltarea operațională și instituțională, consolidarea cooperării între agenții și a cooperării, consolidarea și modernizarea capacității de gestionare, consolidarea capacității internaționale și adaptarea cadrului juridic la standardele UE. Planul de acțiuni include o serie de obiective generale, care sunt adecvate, dar nu stabilește termene-limită pentru fiecare măsură, iar unii indicatori de progres fie nu sunt măsurabili, fie nu sunt suficient de preciși.

În ceea ce privește cadrul instituțional, mai multe entități au competențe în prevenirea și combaterea criminalității organizate. Procuratura Generală coordonează toate activitățile operative ale acestor entități. Rolul Procurorului General ar trebui consolidat în continuare în mod coerent cu reformele instituționale în curs de desfășurare, în special cu reforma sistemului judiciar și cu cea a dreptului penal.

- **Consolidarea cadrului legal privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și actualizarea periodică a planului național respectiv, care să conțină un calendar, obiective specifice, activități, rezultate, indicatori de performanță și resurse umane și financiare suficiente**

Cadrul legislativ și de politici privind prevenirea și lupta împotriva traficului de persoane a fost consolidat de mai mulți ani. Legea-cadru privind prevenirea și combaterea traficului de persoane a fost adoptată în 2005 și a fost completată printr-o serie de alte acte normative, inclusiv prin dispoziții relevante din Codul penal și Codul de procedură penală, precum și prin convenții internaționale.

Legea de ratificare a Convenției Consiliului Europei (Convenția de la Lanzarote) pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale a fost adoptată de către Parlament la 19 decembrie 2011. Instrumentele de ratificare au fost depuse la Consiliul Europei la 12 martie 2012 și Convenția a intrat în vigoare la 1 iulie 2012. O lege privind modificarea și amendarea Codului penal și a Codului de procedură penală pentru a adapta legislația națională la dispozițiile Convenției de la Lanzarote a fost adoptată de Parlament la 12 aprilie 2012.

Planul pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane pentru perioada 2010-2011 a fost aprobat la 13 septembrie 2010 și include măsuri pentru lupta împotriva acestui fenomen. Un plan suplimentar care prevede măsuri mai concrete a fost aprobat la 21 decembrie 2010. Unul dintre obiectivele sale este de a îmbunătăți mecanismul de investigare și urmărire penală

a implicării funcționarilor publici în cazurile de trafic de persoane. De asemenea, acesta este menit să sporească protecția copiilor care sunt victime ale traficului de persoane, fenomen care rămâne în continuare un motiv de îngrijorare. Planul a abordat cooperarea la nivel național și internațional, sensibilizarea și informarea. Ambele planuri de acțiuni au inclus cea mai mare parte a elementelor cerute: un calendar, obiective specifice, activități și rezultatele scontate, dar fără indicatori de performanță și fără date specifice privind resursele bugetare și de altă natură.

Noul plan de acțiuni pentru 2012-2013 a fost elaborat și se așteaptă să fie aprobat în iunie 2012. Acesta include elemente care lipseau din planurile de acțiune precedente. Un exemplu ar fi prevenirea/protejarea grupurilor vulnerabile împotriva riscului de a deveni victime ale traficului de persoane, în special copiii cu părinți în străinătate, cunoscuți ca orfani sociali. Noul plan de acțiuni prevede indicatori de progres, dar nu descrie măsurile de executare în detaliu. Planul include o secțiune care vizează consolidarea monitorizării și evaluării planului de acțiuni și se concentrează în principal pe sporirea coordonării (atât la nivel național, cât și la nivel internațional) activităților de combatere a traficului de persoane, pe prevenirea traficului prin consolidarea capacităților și activități de sensibilizare, pe asistență socială și protecția victimelor și pe consolidarea sistemelor de investigare și procedurale. Acesta este în general conform cu instrumentele internaționale și europene în materie de trafic de persoane.

Cadrul instituțional este în vigoare și a fost consolidat. Centrul pentru combaterea traficului de persoane a fost creat în 2006 și este pe deplin operațional. Structurile relevante în aceste domenii sunt atât la nivel administrativ, și anume Comitetul național pentru combaterea traficului de ființe umane, care este un organism consultativ în cadrul guvernului, cât și la nivelul urmăririi penale, monitorizate de un Consiliu de coordonare, prezidat de către Procurorul General, care pare pe deplin implicat în lupta împotriva traficului de persoane. În plus, Sistemul național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane, un cadru de cooperare între organismele guvernamentale și neguvernamentale, include și echipe multidisciplinare înființate la nivel regional.

- **Adoptarea legislației privind prevenirea și combaterea corupției și consolidarea funcției anticorupție a Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; consolidarea coordonării și schimbului de informații între autoritățile responsabile pentru lupta împotriva corupției**

Legea-cadru privind prevenirea și combaterea corupției a fost adoptată în 2008 și modificată ulterior. Aceasta a fost completată printr-un număr semnificativ de acte normative relevante (de exemplu Legea privind conflictul de interese, Legea privind Codul de conduită a funcționarului public, Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor, Legea privind achizițiile publice etc.), inclusiv prin dispozițiile relevante din Codul penal, Codul de procedură penală și Codul cu privire la contravențiile administrative.

Au fost luate mai multe **măsuri suplimentare pentru îmbunătățirea cadrului legal** în vederea alinierii legislației naționale la cerințele europene și internaționale. Un număr considerabil de acte normative au fost elaborate și adoptate în 2011 și 2012. Modificările legislative se referă, *inter alia*, la: extinderea domeniului de aplicare al infracțiunilor de corupție la funcționarii publici străini și internaționali; extinderea domeniului de aplicare al infracțiunii de luare de mită prin extinderea elementelor constitutive ale infracțiunii (de exemplu, „oferirea” și „darea”); introducerea răspunderii penale pentru coruperea alegătorilor;

adoptarea de măsuri de confiscare și de măsuri preventive speciale pentru repararea daunelor și măsuri privind confiscarea în cazul terților care aveau cunoștință de originea ilegală a activelor; modificări ale sistemului de sancționare a protecționismului și a conflictelor de interese prevăzute în Codul cu privire la contravențiile administrative; introducerea răspunderii persoanelor juridice pentru infracțiuni de corupție activă.

Au fost adoptate modificările legislative suplimentare pentru conformitatea cu cerințele incluse în recomandările GRECO sau în Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției (UNCAC), precum: incriminarea falsului în evidența contabilă, consolidarea sistemului de sancționare în cazul încălcărilor Codului de conduită a funcționarului public, consolidarea cerințelor de raportare a infracțiunilor de corupție. Garanțiile privind protejarea de represalii a denunțătorilor de abuzuri, atât în sectorul public, cât și în cel privat, ar trebui să fie consolidate și mai mult în practică.

Recomandarea celei de a doua runde de evaluare a GRECO privind cadrul legal pentru folosirea unor măsuri de investigație speciale în toate cazurile de corupție a fost analizată parțial, având în vedere că măsuri speciale de investigație pot fi utilizate numai pentru „infracțiuni grave” și nu pentru alte infracțiuni de corupție ordinare. Cadrul legal a fost modificat în vederea creșterii nivelului sancțiunilor pentru darea și luarea de mită, ceea ce a calificat în mod automat acest tip de infracțiuni drept „grave”, pentru care pot fi utilizate măsuri speciale de investigație. Cu toate acestea, domeniul de aplicare al dispozițiilor privind utilizarea măsurilor speciale de investigație nu a fost extins la alte infracțiuni de corupție ordinare care se situează sub pragul „infracțiunilor grave”, cum ar fi infracțiunea de trafic de influență.

Au fost adoptate măsuri suplimentare în vederea abordării unora dintre recomandările GRECO din cea de a treia rundă de evaluare, în special în ceea ce privește **incriminările** (de exemplu, domeniul de aplicare al infracțiunilor de corupție, răspunderea persoanelor juridice, domeniul de aplicare al infracțiunilor de corupție în sectorul privat, incriminarea traficului de influență activ etc.).

Finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale rămâne un domeniu în care GRECO a evidențiat o serie de deficiențe importante care trebuie să fie abordate ca o chestiune prioritară pentru a garanta transparența totală, eficiența supravegherii și un sistem de sancțiuni eficace, proporțional și disuasiv, atât în ceea ce privește finanțarea obișnuită a partidelor, cât și finanțarea campaniilor electorale. În prezent, verificările privind finanțarea partidelor și campaniilor electorale sunt efectuate de către Comisia Electorală Centrală care este alcătuită din nouă membri (dintre care numai trei sunt permanenți). Actualul cadru ar putea fi consolidat în continuare pentru a oferi garanțiile necesare pentru depistarea și sancționarea eficace a tuturor cazurilor de finanțare ilegală a partidelor. În vederea respectării recomandărilor GRECO, în prezent este în curs de elaborare un proiect de lege privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale .

Autoritățile moldovene vor continua să prezinte rapoarte cu privire la punerea în aplicare a recomandărilor GRECO în 2012. Republica Moldova ar trebui să continue să pună în aplicare recomandările GRECO și să prezinte informații suplimentare privind modul în care vor fi puse în aplicare recomandări GRECO restante.

Domeniul **achizițiilor publice** rămâne unul dintre cele mai vulnerabile la corupție, cu deficiențe semnificative în practică. Mai multe legi au un impact în acest domeniu și au avut loc discuții intense dacă definițiile cuprinse în aceste legi sunt suficiente, avându-se în vedere

riscurile ridicate implicate. Sistemul actual include o cerință obligatorie de publicare a unui anunț privind intenția de achiziție înainte de întocmirea unui plan de procedură de achiziții. Cu toate acestea, adesea nu se publică niciun anunț și nu se întocmește niciun plan. Sistemul de sancțiuni este inefficient. Este necesar să se depună eforturi suplimentare pentru a asigura transparența totală a procesului de achiziții publice și sancțiuni disuasive în cazul nerespectării cerințelor legale.

În ceea ce privește **conflictele de interese, incompatibilitățile și declarațiile de avere**, cadrul legislativ este în vigoare. Cele mai importante lacune privesc eficacitatea mecanismelor de verificare și de sancționare. Legea privind **Comisia Națională de Integritate (CNI)**, a fost adoptată de Parlament în decembrie 2011. CNI este responsabilă de verificarea conflictelor de interese, a incompatibilităților și a declarațiilor de avere, dar aceasta nu este încă operațională. Legea stabilește sarcinile și atribuțiile CNI, organizarea și procedurile aferente. Deși este de apreciat faptul că a fost desemnată o singură instituție pentru a efectua verificări amănunțite privind conflictul de interese, declarațiile de avere și incompatibilitățile, sunt necesare garanții suplimentare pentru independența și imparțialitatea acesteia în procesul de luare a deciziilor, având în vedere că structura sa permite controlul politic. Președintele CNI urmează să fie numit de Parlament. Trei din cei cinci membri sunt propuși de majoritatea parlamentară, unul de opoziție și unul singur ar urma să reprezinte societatea civilă, prin concurs general. Alcătuirea actuală creează posibilitatea ca majoritatea politică să își exercite controlul asupra deciziilor CNI. Deciziile privind conflictele de interese, declarațiile de avere și incompatibilitățile ar trebui să fie imparțiale și lipsite de orice interferență politică. Legea descrie în detaliu sarcinile CNI și procedurile referitoare la verificarea conflictelor de interese, a declarațiilor de avere și a incompatibilităților. Eficacitatea controalelor rămâne să fie testată în practică. Selectarea membrilor și personalului CNI trebuie să respecte criteriile obiective și de merit, iar procesul de luare a deciziilor în cazuri individuale trebuie să fie ferit de influențe politice sau de deliberări politice.

În caz de „diferențe evidente” (legea nu definește această expresie) între venitul și averea unui funcționar, CNI poate sesiza parchetul, în cazul în care există suspiciuni de săvârșire a unei infracțiuni, și autoritățile fiscale. CNI nu are competențe specifice de a propune confiscarea averilor nejustificate. În cazul conflictelor de interese sau a incompatibilităților, CNI va emite un „act de constatare” și, în final, poate solicita autorităților publice luarea de măsuri disciplinare sau încetarea mandatului sau contractului funcționarului respectiv. De asemenea, CNI poate cere anularea în instanță a actului administrativ adoptat de către funcționarul public care face obiectul conflictului de interese sau al incompatibilității. Legea a introdus obligația de a publica declarațiile de avere pe site-ul CNI. Aceasta ar reprezenta un pas pozitiv către acordarea unui acces larg publicului la declarațiile de avere și ar putea intensifica rata depistării cazurilor de averi nejustificate.

Trebuie să fie asigurate suficiente resurse umane și bugetare pentru a se garanta eficacitatea verificărilor efectuate de către CNI. Toate aspectele legate de independența în luarea deciziilor și de capacitatea de a efectua verificări și de a propune sancțiuni sunt esențiale pentru eficacitatea sistemului care poate fi testat numai în urma unui bilanț de activitate. Ar trebui să fie furnizate informații suplimentare privind echipamentele tehnice și bazele de date electronice de care dispune CNI.

O atenție deosebită ar trebui acordată **coerenței procesului legislativ global** pentru a se evita incertitudinea juridică și pentru a se asigura o punere în aplicare riguroasă. Cadrul juridic este supus în momentul de față unor modificări succesive impuse de serie de măsuri de reformă

vizând combaterea corupției. Deși este de înțeles faptul că ritmul reformelor este accelerat și că, în consecință, acest lucru se reflectă în cadrul legislativ, nu trebuie să fie afectate coerența și stabilitatea cadrului general. Un același act legislativ este adesea modificat prin diferite acte legislative, în decursul câtorva luni. Inițiativele legislative trebuie să fie supuse unor evaluări detaliate cu privire la impact, inclusiv în ceea ce privește nevoile financiare și de resurse umane; în plus, acestea trebuie să fie coordonate.

Strategia anticorupție pe anii 2011-2015, prin care se stabilesc priorități și obiective clare, a fost adoptată de Parlament în iulie 2011. Strategia conține, pe de o parte, o scurtă evaluare a situației actuale, analizând o serie de sondaje referitoare la felul în care este percepută corupția și, pe de altă parte, o analiză foarte generală a cauzelor corupției. De asemenea, strategia definește principalele principii și direcții de acțiune și stabilește o serie de criterii de performanță generale și obiective globale care trebuie îndeplinite la sfârșitul perioadei de punere în aplicare. Strategia descrie în detaliu procesul de monitorizare a punerii sale în aplicare, iar sarcina de coordonare este atribuită unei comisii parlamentare. Grupul de lucru de monitorizare este alcătuit din mai multe părți interesate, care provin inclusiv din sectorul privat și societatea civilă.

Planul de acțiuni anticorupție pe anii 2012-2013 a fost aprobat de Parlament în februarie 2012. Cu toate că planul de acțiuni cuprinde o serie de măsuri detaliate, termene-limită, indicatori și obiective preconizate, acesta nu include nici evaluarea costurilor, nici referințe privind resursele umane și bugetare. De asemenea, planul de acțiuni nu face referire la evaluările riscului sau la sectoarele vulnerabile. Cu toate că acesta se concentrează asupra unor soluții legislative și instituționale, ar trebui să se acorde mai multă atenție măsurilor operaționale. Ar trebui să fie dezvoltate în continuare măsurile privind mecanismele de control intern și interacțiunea acestora cu organele de asigurare a respectării legii.

În ceea ce privește **cadrul instituțional**, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (CCCEC) a fost creat în 2002 și a fost restructurat de mai multe ori de atunci. O nouă lege privind acest centru a fost adoptată de către Parlament la 25 mai 2012. Centrul a primit o denumire nouă, și anume **Centrul Național Anticorupție**. Independența centrului a fost consolidată prin faptul că acesta este răspunzător în fața Parlamentului și prin garantarea unui proces deschis, bazat pe concurență, pentru selectarea directorului centrului, care urmează să fie numit de Parlament. Procedurile de disponibilizare sunt, de asemenea, relativ bine descrise în noua lege. Reforma centrului a survenit în urma unei serii de consultări publice, inclusiv asistență din partea comunității internaționale, acestea concretizându-se într-un proiect de document de strategie de reformă, prezentat guvernului în noiembrie 2011, prin care se propun trei axe principale ale reformei: independența, creșterea capacităților și sprijinul public. Dintre acestea, noua lege s-a concentrat în special asupra chestiunii independenței, în timp ce eficacitatea și creșterea capacităților rămân să fie clarificate într-o mai mare măsură și testate în practică. O nouă strategie pentru consolidarea instituțională a centrului este în curs de finalizare; aceasta este bazată pe obiectivele formulate în precedentul document de strategie de reformă și vizează concentrarea pe punerea în aplicare a noului cadru legal. Asigurarea capacităților adecvate pentru ca centrul să își poată duce la îndeplinire în mod eficace sarcinile ar trebui să constituie un element esențial al reformei, care să vină în completarea garanțiilor de independență.

Centrul a păstrat în noul format atât competențele legate de prevenire, cât și pe cele legate de investigații. În ceea ce privește represiunea, centrul desfășoară activități de investigație sub controlul procurorilor. Competența centrului privind investigațiile acoperă în prezent doar corupția și infracțiunile legate de corupție. Cu toate acestea, nu se face nicio diferențiere în

funcție de valoarea daunelor sau în funcție de poziția funcționarului anchetat. Toate infracțiunile de corupție, indiferent dacă acestea sunt minore sau la nivel înalt, intră în sfera de competență a centrului. Toate celelalte infracțiuni economice și financiare, care nu au legătură cu infracțiunile de corupție, au fost transferate în competența Ministerului Afacerilor Interne și a Autorității vamale. Spălarea banilor și finanțarea terorismului rămân în sfera de competență a centrului; Unitatea de Informații Financiare (UIF) rămâne în continuare o unitate autonomă în cadrul centrului (a se vedea, de asemenea, mai jos, la secțiunea privind spălarea banilor).

Directorul centrului va fi numit de către Parlament, în urma unui concurs general. Eliberarea din funcție a directorului este hotărâtă, de asemenea, de către Parlament, pe baza motivelor prevăzute în integralitate de lege. Noua lege privind Centrul Național Anticorupție cuprinde, de asemenea, o serie de garanții referitoare la integritate și la controalele privind integritatea angajaților centrului. Cu toate acestea, este necesară testarea eficacității noului sistem și persistă o serie de întrebări cu privire la repartizarea competențelor și coordonarea cu alte organe de asigurare a respectării legii. Programul de dezvoltare strategică a centrului pentru următorii doi ani a fost aprobat de Consiliul de administrație al centrului în ianuarie 2012. Programul este destul de vag în ceea ce privește viitoarele măsuri concrete. Acesta menționează resursele bugetare și de personal din anii precedenți, însă nu cuprinde nicio evaluare privind costurile sau nevoile de resurse umane pentru următorii doi ani. De asemenea, nu există un calendar detaliat al acțiunilor. Programarea strategică privind activitățile centrului nu oferă o imagine clară a modului în care urmează să fie asigurate eficacitatea activităților sale și coordonarea cu alte instituții implicate în combaterea corupției și cu alte organe de asigurare a respectării legii.

În ceea ce privește **cooperarea interinstituțională**, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a garanta o împărțire clară a sarcinilor și o cooperare eficientă între toate instituțiile care acționează în domeniul prevenirii și combaterii corupției, inclusiv Comisia Națională de Integritate, Centrul Național Anticorupție, mecanismele de control intern, UIF, parchetele și organe de asigurare a respectării legii. Sunt necesare măsuri suplimentare pentru promovarea unei activități polițienești eficiente bazate pe informații, iar îmbunătățirea sistemelor de schimb de informații între instituțiile respective ar trebui să fie considerată drept o prioritate.

- **Consolidarea cadrului juridic pentru prevenirea și combaterea spălării de bani și a finanțării terorismului în conformitate cu normele internaționale instituite de Grupul de Acțiune Financiară Internațională privind spălarea banilor și finanțarea terorismului (GAFI); actualizarea periodică a strategiei naționale corespunzătoare; stabilirea unei Unități independente de informații financiare**

La 7 aprilie 2011, a fost adoptată o lege pentru modificarea Legii din 2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Strategia de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2010-2012, precum și planul de acțiuni au fost aprobate de guvern la 3 septembrie 2010. Această strategie reprezintă o bună bază de lucru. Deosebit de bine venit a fost faptul că s-a înțeles că strategiile anterioare nu au fost pe deplin eficiente, deoarece o serie de măsuri din cadrul strategiei au fost eliminate la sfârșitul anului, indiferent dacă acestea au fost puse efectiv în aplicare sau nu. Lecțiile învățate în acest context au dus la o nouă abordare, care constă într-o strategie pe cinci ani, bazată pe planuri de acțiune anuale, dar care raportează în anul următor măsurile restante. Strategia pare a aborda problema lipsei de proceduri cu privire la înghețarea și confiscarea activelor, fără a fi necesară definirea unei infracțiuni principale.

În ceea ce privește înființarea unei Unități de Informații Financiare (UIF) independente, legea din 7 aprilie 2011 a instituit Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor cu statut de divizie independentă specializată în cadrul CCCEC (a se vedea, de asemenea, mai sus, în secțiunea privind combaterea corupției), căruia i s-au atribuit responsabilitățile specifice ale unei UIF. Au fost adoptate o serie de ordonanțe suplimentare privind funcționarea acestui serviciu.

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor este pe deplin independent față de CCCEC. UIF trebuie să rămână independentă față de alte organisme pentru a fi conformă cu normele internaționale și pentru a continua să își îndeplinească funcțiile. UIF este membru recunoscut al Grupului Egmont și al Rețelei Camden Inter-agenții de Recuperare a Bunurilor (CARIN).

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor întocmește o evaluare a riscurilor la nivel național privind măsurile de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului. Acesta are atât atribuții operative, cât și de investigare, îndeplinește funcții de urmărire penală și joacă rolul de platformă intermediară între datele primite, cercetare și organele de asigurare a respectării legii.

Concluziile raportului intermediar din 14 aprilie 2011 întocmit de Comitetul de Experți pentru Evaluarea Măsurilor de Combatere a Spălării Banilor și a Finanțării Terorismului (Moneyval)⁴ al Consiliului Europei au confirmat progresele constante înregistrate în domenii precum precauțiile privind clientela și raportarea. Conform concluziilor formulate de Moneyval, este nevoie de indicații suplimentare cu privire la eficacitatea sistemului, în special în ceea ce privește condamnările legate de spălarea banilor și valoarea activelor recuperate. Cea de-a patra rundă de evaluare realizată de Moneyval ar trebui să ofere indicații suplimentare privind progresele înregistrate în acest sens. În noiembrie 2011, Moneyval a întreprins o vizită la fața locului, în cadrul celei de-a patra runde de evaluare, iar proiectul său de raport va fi pregătit pentru a fi supus revizuirii și adoptării în decembrie 2012. Acesta ar trebui să ofere indicații suplimentare privind progresele înregistrate în acest sens.

Începând cu luna iulie 2011, Republica Moldova nu mai este monitorizată de GAFI.

- **Adoptarea unei Strategii naționale antidrog și a planului de acțiuni conexe; stabilirea cooperării cu OEDT**

La 27 decembrie 2010, Republica Moldova a aprobat Strategia națională antidrog pe anii 2011-2018. Strategia definește obiectivele, acțiunile necesare și responsabilitățile clare ale tuturor părților interesate implicate în combaterea toxicomaniei și a traficului de droguri. Aceasta a fost concepută în conformitate cu Strategia europeană privind drogurile pentru perioada 2005-2012 și convențiile relevante ale Organizației Națiunilor Unite. Strategia propune o abordare globală a chestiunilor legate de consumul de droguri, pe baza unei cooperări complexe, interdepartamentale și interdisciplinare, la toate nivelurile și are trei componente principale: a) reducerea ofertei de droguri (exercitarea controlului juridic asupra circulației drogurilor și combaterea traficului și distribuției ilicite de droguri); b) reducerea cererii de droguri (prevenirea primară, tratamentul și reabilitarea utilizatorilor de droguri) și c) reducerea riscurilor (efectelor dăunătoare).

4

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Progress%20reports%20y/MON EYVAL\(2011\)6_ProgRep2_MLD_en.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Progress%20reports%20y/MON EYVAL(2011)6_ProgRep2_MLD_en.pdf)

În iunie 2011, guvernul a aprobat o decizie privind înființarea Comisiei naționale antidrog, cu statut de organism permanent la nivel guvernamental, care supraveghează, elaborează și coordonează politicile privind reducerea cererii și ofertei de droguri. Secretariatul acestei comisii a fost creat în iulie 2011, prin hotărâre de guvern; acesta a început colectarea și analizarea informațiilor și datelor furnizate de autoritățile naționale.

În ceea ce privește asigurarea respectării legii, există o direcție antidrog în cadrul Ministerului Afacerilor Interne. În ceea ce privește coordonarea politicilor, a fost instituită o comisie interservicii. În plus, au fost create structuri adecvate în cadrul Ministerului Sănătății. Observatorul Național pentru Droguri a fost consolidat.

Continuă cooperarea cu Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (OEDT). Autoritățile moldovene furnizează în prezent date naționale și lucrează la identificarea unor tendințe. Într-o scrisoare din data de 28 octombrie 2011, Republica Moldova a solicitat oficializarea cooperării cu OEDT prin semnarea unui memorandum de înțelegere (MoU). Procedura de semnare a memorandumului de înțelegere dintre Republica Moldova și OEDT este în curs și se preconizează semnarea memorandumului în cursul anului 2012.

- **Adoptarea convențiilor relevante ale ONU și ale Consiliului Europei în domeniile enumerate mai sus și privind combaterea terorismului**

Republica Moldova a aderat la toate convențiile ONU și ale Consiliului Europei relevante în domeniile menționate mai sus. În ceea ce privește combaterea terorismului, marea majoritate a convențiilor ONU și ale Consiliului Europei au fost ratificate și au intrat în vigoare.

Sectiunea 3 / tema 2 - Cooperarea judiciară în materie penală

- **Adoptarea unui cadru legal privind asistența judiciară reciprocă**

Cadrul legal în domeniul asistenței judiciare reciproce este în mare parte în vigoare.

Republica Moldova întreprinde un proces amplu de reformă a legislației penale și de procedură penală. Pe baza hotărârii de guvern din 9 februarie 2011, a fost instituit un grup de lucru interinstituțional însărcinat cu modificarea legislației privind procedura penală în materie de activitate operativă de investigații și urmărire penală. Documentul de reflecție privind reforma sistemului de urmărire penală și de procedură penală a fost elaborat de Grupul de lucru. În consecință, a fost elaborat un proiect de Lege de modificare a unor acte legislative (Legea nr. 45-XII din 12 aprilie 1994 privind activitatea operativă de investigații, Codul de procedură penală) în scopul de a le adapta noilor dispoziții privind combaterea criminalității transfrontaliere și echipele comune de anchetă internaționale, revizuirea legislației naționale privind interceptarea convorbirilor telefonice și revizuirea legislației relevante în cadrul Convenției privind cooperarea polițienească în Europa de Sud-Est.

Legea privind activitatea specială de investigații a fost adoptată de Parlament la 29 martie 2012. Legea de modificare a unor acte legislative (Codul de procedură penală) a fost adoptată de Parlament la 5 aprilie 2012. Vor fi necesare clarificări suplimentare în ceea ce privește legătura dintre aceste două legi.

- **Aderarea la cel de al doilea protocol la Convenția europeană privind asistența reciprocă**

Republica Moldova a semnat, la 13 martie 2012, cel de al doilea protocol adițional la Convenția Consiliului Europei privind asistența judiciară reciprocă în materie penală, aflată în prezent în curs de ratificare.

- **Încheierea unui acord cu Eurojust**

Eurojust a creat un punct de contact în Republica Moldova. Începând cu anul 2006, au fost stabilite contacte cu scopul de a începe negocieri în legătură cu un acord privind cooperarea dintre Republica Moldova și Eurojust. Între 2008 și 2010 au fost organizate trei reuniuni în acest context. Pentru a se înregistra progrese în acest tip de negocieri, este necesară consolidarea integrală a noului cadru legal al Republicii Moldova privind protecția datelor în scopul cooperării judiciare în materie penală, având în vedere faptul că asigurarea unui nivel corespunzător de protecție a datelor este o condiție prealabilă pentru încheierea unui acord de cooperare cu Eurojust (a se vedea, de asemenea, mai jos, tema 4 privind protecția datelor). În februarie 2012, Republica Moldova a transmis către Eurojust informații suplimentare privind protecția datelor. Se preconizează că negocierile privind acordul vor începe în a doua jumătate a anului 2012.

Sectiunea 3 / tema 3 - Cooperarea în domeniul aplicării legii

- **Instituirea unui mecanism adecvat de coordonare între agențiile naționale de resort și a unei baze comune de date care să garanteze funcționarilor relevanți un acces direct**

Coordonarea între agențiile naționale relevante de asigurare a respectării legii este asigurată prin activitatea Centrului Virtual Național SECI (Convenția privind instituirea Centrului de Sud-Est European de asigurare a respectării legii)/GUAM (Organizația pentru Democrație și Dezvoltare Economică) care a fost înființat în 2006. Acesta este o subdiviziune a Ministerului Afacerilor Interne și are drept scop dezvoltarea cooperării între agențiile relevante de la nivel național și european cu privire la combaterea criminalității organizate transfrontaliere și securitatea frontierelor. Centrul Virtual Național SECI/GUAM asigură coordonarea între următoarele autorități de asigurare a respectării legii: Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul poliției de frontieră, Serviciul Vamal, Serviciul de Informații și Securitate și Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției. Aceste autorități au acces direct la baza de date a centrului cu privire la investigarea, prevenirea și combaterea criminalității organizate transfrontaliere. Schimbul de informații are loc prin intermediul canalelor SECI/GUAM.

Obiectivele generale ale Centrului Virtual Național sunt: (1) asigurarea cadrului organizatoric necesar pentru cooperarea și dezvoltarea la nivel național și internațional a acțiunilor specifice pentru prevenirea și combaterea infracționalității transfrontaliere și altor infracțiuni grave în cadrul statelor membre SECI și GUAM, (2) schimbul de informații între agențiile de aplicare a legii din statele membre SECI și GUAM privind prevenirea și combaterea infracțiunilor transfrontaliere și (3) analizarea, punerea la dispoziție și utilizarea informațiilor acumulate în scopul cercetării și combaterii și prevenirii infracțiunilor transfrontaliere.

Centrul folosește o bază de date denumită „Registru”. Această bază de date furnizează informații privind persoanele, vehiculele, întreprinderile (proprietari, tip de activitate și mijloace de transport înmatriculate pe numele întreprinderii), permisele de conducere, verificarea diferitelor tipuri de documente, de exemplu pașapoarte sau certificate de naștere, precum și privind trecerea frontierei. Având în vedere că există diferite tipuri de baze de date,

operate de diverse organisme (baza de date „Registru” operată de Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, informațiile cu privire la trecerea frontierei de stat de către Serviciul poliției de frontieră, informațiile privind bunurile imobile în cadrul bazei de date „Cadastru”), Centrul are acces la aceste baze de date prin intermediul ofițerilor de legătură delegați.

Legea cu privire la sistemul informațional integral informatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni din 2006 a instituit un mecanism de coordonare între autoritățile naționale competente și o bază de date. Au fost aprobate trei ordine comune privind mecanismul de coordonare: (1) un ordin din 2008 privind un sistem unic de evidență a infracțiunilor, cauzelor penale și persoanelor care au săvârșit infracțiuni, (2) un ordin din 2006 privind un sistem unic de evidență a dosarelor operative (cercetări și identificare) referitoare la persoanele date în urmărire, persoanele cu identitate necunoscută și persoane decedate neidentificate și (3) un ordin din 2004 privind un sistem unic de evidență a obiectelor marcate, antichităților și operelor de artă, precum și a bunurilor pierdute și găsite.

Instituirea unui mecanism de coordonare corespunzător între agențiile naționale de resort ar trebui să fie continuată prin înființarea unui comitet de coordonare a tuturor agențiilor implicate în activități de informații și investigații. Acest comitet de coordonare ar trebui să fie prezidat de procurorul general, care ar trebui să joace un rol esențial și să fie convocat periodic.

Nu este clar dacă este prevăzută vreo structură inter-agenții în vederea îmbunătățirii schimbului de informații privind criminalitatea organizată sau dacă Centrul Virtual Național menționat anterior va juca acest rol. În prezent, nicio structură centrală nu poate oferi acces direct la toate bazele de date care ar putea fi de interes, și anume: (registru) populație, vehicule, trecerea frontierei, bunuri furate, amprente digitale, ADN, administrația fiscală, baza de date a autorităților vamale, bazele de date ale Serviciului de Informații și Securitate, cazierile judiciare, persoanele aflate în închisoare, cadastru etc. Până în momentul de față, entitățile existente nu au acces direct la toate bazele de date disponibile și trebuie să se bazeze pe ofițerii de legătură care intră în contact cu administrația din care fac parte pentru primi accesul la informațiile de care au nevoie.

Dat fiind că nu există standarde universale privind stabilirea unei „baze de date comune”, unele țări având o singură bază de date, altele baze de date separate, este totuși important să se elaboreze instrumentele necesare pentru o consultare proactivă a tuturor bazelor de date disponibile. Autoritățile ar trebui să aibă în vedere instituirea unui instrument inter-agenții, cum ar fi, de exemplu, preconizata Unitate de informații și analiză, în cadrul căreia reprezentanți ai tuturor agențiilor de informații și de asigurare a respectării legii ar putea avea acces la diferitele baze de date.

- **Încheierea unui acord operațional de cooperare cu Europol care să asigure un nivel adecvat de protecție a datelor**

Negocierea unui acord operațional cu Europol este condiționată de evaluarea de către Europol a standardelor relevante în materie de protecție a datelor. Activitatea de evaluare cu privire la protecția datelor este în curs de desfășurare. Europol a terminat prima examinare a materialelor primite și a transmis întrebări suplimentare Republicii Moldova în ianuarie 2011. Republica Moldova a răspuns la 23 martie 2011, transmițând informații suplimentare cu privire la protecția datelor cu caracter personal. În aprilie 2012, Europol a primit o serie de

texte legislative suplimentare (a se vedea, de asemenea, mai jos, la tema 4 privind protecția datelor). În prezent, Europol continuă evaluarea legislației privind protecția datelor din Republica Moldova, în așteptarea eventualelor informații și clarificări suplimentare care ar putea fi necesare. Vizita de studiu referitoare la protecția datelor poate fi efectuată după intrarea în vigoare a legislației și după colectarea unei serii de elemente practice legate de punerea în aplicare a acesteia. Negocierea unui acord operațional cu Europol nu poate începe decât după primirea autorizației din partea Consiliului de administrație al Europol, ca urmare a avizului Organismului comun de supraveghere, bazat pe raportul privind protecția datelor întocmit de Europol.

Europol a organizat un seminar de sensibilizare pentru autoritățile de asigurare a respectării legii din Republica Moldova în aprilie 2011. În iulie 2011, Republica Moldova a fost invitată să detașeze în cadrul Europol un ofițer de legătură permanent.

Sectiunea 3 / tema 4 - Protecția datelor

- **Consolidarea cadrului juridic pentru protecția datelor cu caracter personal, inclusiv aderarea la Protocolul adițional din 2001 la Convenția Consiliului Europei pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cu referire la autoritățile de supraveghere și fluxurile transfrontaliere de date**

Noua Lege privind protecția datelor cu caracter personal a Republicii Moldova, adoptată la 8 iulie 2011, a intrat în vigoare la 14 aprilie 2012. Aceasta abrogă Legea privind protecția datelor din 2007 și aliniază legislația privind protecția datelor a Republicii Moldova la instrumentele relevante ale Consiliului Europei și la *acquis-ul* comunitar. În plus, la 21 octombrie 2011, a fost adoptată o Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative care, printre altele, întărește independența și competențele autorității de supraveghere și introduce sancțiuni pentru încălcări ale protecției datelor. Aceste schimbări legislative urmau să intre în vigoare la 16 iunie 2012.

Eforturi suplimentare sunt în curs de desfășurare pentru a consolida pe deplin cadrul juridic, prin alinierea altor acte legislative și decrete guvernamentale cu noua Lege privind protecția datelor cu caracter personal. O atenție deosebită ar trebui acordată normelor de protecție a datelor în activitatea poliției (în special punerea în aplicare integrală a recomandării relevante a Consiliului Europei) inclusiv revizuirea Codului de procedură penală și Legea privind activitatea specială de investigație (a se vedea, de asemenea, mai sus, tema privind cooperarea judiciară în materie penală). Consolidarea integrală și punerea efectivă în aplicare a cadrului juridic sunt o condiție prealabilă pentru încheierea de acorduri operaționale de cooperare cu Eurojust și Europol (a se vedea, de asemenea, temele 2 și 3 de mai sus).

Republica Moldova a ratificat Protocolul adițional din 2001 la Convenția Consiliului Europei pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cu referire la autoritățile de supraveghere și fluxurile transfrontaliere de date. Ratificarea a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2012.

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și-a început activitatea la mijlocul anului 2009, în temeiul dispozițiilor Legii privind protecția datelor cu caracter personal din 2007. Independența și competențele acestuia au fost consolidate prin noul cadru juridic. Centrul este o instituție aflată sub autoritatea Parlamentului și este imparțial și independent față de orice alte organisme guvernamentale sau administrative.

Secțiunea 4: Relații externe și drepturi fundamentale

Apreciere globală

Republica Moldova a adoptat legislația relevantă și a înregistrat progrese rapide în ceea ce privește revizuirea legislației naționale în vederea îndeplinirii obiectivelor de referință prevăzute. Prin adoptarea unei legi globale cu privire la asigurarea egalității, Republica Moldova a finalizat cadrul menit să asigure punerea în aplicare eficientă a obiectivelor de referință în domeniul relațiilor externe și al drepturilor fundamentale. Guvernul Republicii Moldova a modificat, de asemenea, planul de acțiuni care conține măsuri de sprijin pentru populația romă, luând în considerație recomandările legate de standardele internaționale privind politicile de incluziune. De asemenea, acesta a clarificat mai în detaliu o serie de aspecte ale legislației menționate în raportul precedent, în special cu privire la determinarea statutului persoanelor apatride.

Comisia consideră că Republica Moldova îndeplinește, în general, obiectivele de referință stabilite în cadrul secțiunii 4.

Comentarii detaliate

Secțiunea 4 / tema 1 - Libera circulație pe teritoriul Republicii Moldova

- **Revizuirea cadrului juridic și de reglementare privind procedurile de înregistrare și de radiere a înregistrării pentru cetățenii străini cu ședere legală sau pentru apatrizi cu scopul de a evita restricțiile nejustificate.**

În mai 2011, guvernul a aprobat Decizia nr. 337 de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 376 din 6 ianuarie 1995 cu privire la măsurile suplimentare de realizare a Sistemului național de pașapoarte. Decizia a fost publicată în Monitorul Oficial în iunie 2011 și este în vigoare. Aceasta are drept scop revizuirea dispozițiilor privind normele de evidență a populației și, în special, instituie mecanismul pentru obținerea și prelucrarea informațiilor biometrice și prevede reglementarea relațiilor juridice între persoanele fizice, persoanele juridice, organele de asigurare a respectării legii și organismele administrației publice locale, astfel încât să se garanteze libera circulație în Republica Moldova și dreptul de stabilire a domiciliului sau a reședinței pe întreg teritoriul țării.

În scopul de a preveni și de a exclude cazurile de apatridie rezultate din succesiunea statelor, în luna iunie 2011, Parlamentul a adoptat o serie de modificări la Legea cetățeniei nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000, acestea fiind publicate în Monitorul Oficial la 8 iulie 2011. În plus, în aprilie 2012, Republica Moldova a depus în mod formal instrumentele de aderare la convențiile Organizației Națiunilor Unite privind reducerea apatridiei (adoptată la 30 august 1961 la New York) și privind statutul apatrizilor (adoptată la 28 septembrie 1954 la New York) (a se vedea, de asemenea, secțiunea 2 tema 2 de mai sus).

Modificările la Legea cetățeniei nr. 1024-XIV din 2 iunie 2002 vizează adaptarea legislației pentru a preveni și rezolva cazurile de apatridie rezultate în urma dezintegrării Uniunii Sovietice și a chestiunilor legate de succesiunea statelor. Aderarea Republicii Moldova la convențiile privind reducerea apatridiei și privind statutul apatrizilor va conduce la noi evoluții în cadrul mecanismului și al procedurii pentru determinarea statutului apatrizilor și va asigura crearea unui cadru instituțional pentru determinarea statutului de apatridie. În ceea ce

privește procedura de determinare a statutului de apatridie, Republica Moldova ar putea lua în considerare posibilitatea de a acorda solicitanților accesul la un loc de muncă legal, în așteptarea finalizării procedurilor, ca în cazul solicitanților de azil.

În noiembrie 2011, guvernul a aprobat un plan de acțiuni pentru continuarea modificărilor legislative orizontale, cu scopul de a elimina toate restricțiile inutile legate de testele obligatorii de HIV/SIDA necesare pentru înregistrarea cetățenilor străini. Acesta a avut la bază o evaluare efectuată de un grup de lucru înființat și însărcinat cu examinarea atentă a tuturor actelor juridice în vigoare care includeau dispoziții în acest sens. Drept urmare, Parlamentul a adoptat modificările legislative la Legea nr. 23/2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA și guvernul a aprobat și trimis Parlamentului proiectul de lege de modificare și completare a Legii nr. 180/2008 cu privire la migrația de muncă și a Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor, cu scopul de a facilita procesul de documentare a străinilor în Republica Moldova.

Secțiunea 4 / tema 2 - Drepturile cetățenilor, inclusiv protecția minorităților

- **Adoptarea unei legislații globale împotriva discriminării, conform recomandărilor formulate de organismele de monitorizare ale ONU și Consiliului Europei, pentru a asigura o protecție eficace împotriva discriminării**

În plus față de prevederile constituționale împotriva discriminării și de dispozițiile din dreptul penal, civil și administrativ, în mai 2012, Parlamentul a adoptat o lege globală privind lupta împotriva discriminării: Legea cu privire la asigurarea egalității. Această lege are drept scop prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității în drepturi a tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și în alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar. Aceste criterii au fost clarificate la cel mai înalt nivel politic⁵.

În urma consultărilor publice prealabile, legea conține dispoziții care limitează aplicabilitatea acesteia la relațiile de căsătorie și de adopție, reglementate de legislația în vigoare, precum și la cultele religioase și la părțile lor componente ce țin de convingerile religioase. Au fost aduse îmbunătățiri în ceea ce privește normele privind activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, organ care va acționa în condiții de imparțialitate și independență deplină față de autoritățile publice, pe baza unui mandat cuprinzător în domeniu. De asemenea, organismul pentru egalitate are competența de a da ordine și poate impune sancțiuni în urma deciziilor privind existența unui caz de discriminare. În conformitate cu articolul 12 alineatul (1) litera (k) și cu articolul 15 alineatul (6), dacă în timpul examinării unei plângeri cu privire la un presupus tratament sau acțiune discriminatorie organismul pentru egalitate constată că acestea constituie o infracțiune administrativă, acesta poate impune sancțiuni în conformitate cu dispozițiile Codului contravențional.

Interzicerea discriminării pe bază de orientare sexuală la încadrarea în muncă creează cadrul general în conformitate cu Directiva 2000/43/CE din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică și

⁵ A se vedea, printre altele, declarația din 8 iunie 2012 a domnului Vlad Filat, Prim-ministru al Republicii Moldova.

cu Directiva Consiliului 2000/78/CE din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament la încadrarea în muncă.

În cadrul dialogului angajat cu Republica Moldova privind drepturile omului, care a avut loc la 23 mai 2012, UE a primit asigurări cu privire la faptul că legea este menită să acopere toate motivele de discriminare, în conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova. În același timp, partea moldoveană s-a angajat să elaboreze orientări privind punerea în aplicare a legislației, care va fi monitorizată de UE în cadrul dialogurilor existente.

Deși Comisia și Reprezentanța ONU în Republica Moldova au evidențiat o serie de lacune în diferitele proiecte de lege împotriva discriminării, unele dintre acestea fiind încă prezente în versiunea finală, această lege reprezintă temeiul juridic necesar pentru punerea în aplicare a obiectivelor de referință în domeniul combaterii discriminării. Ulterior, ar trebui să se continue îmbunătățirea acesteia în ceea ce privește definițiile discriminării directe și hărțuirii sexuale, dispozițiile aplicabile sectorului privat cu privire la bunuri și servicii, precum și un grad mai ridicat de armonizare cu *acquis-ul* UE, în vederea clarificării în mod explicit a unor aspecte importante, cu ar fi chestiunea adaptării rezonabile pentru persoanele cu handicap.

- **Adoptarea unui plan global de acțiuni la nivel național în domeniul drepturilor omului; punerea în practică în mod activ, în cadrul respectivului plan național de acțiuni în domeniul drepturilor omului, a recomandărilor specifice formulate de organe ale ONU, OSCE/BIDDO, Consiliul Europei/ECRI și organizațiile internaționale de apărare a drepturilor omului, în special în ceea ce privește punerea în aplicare a politicilor privind combaterea discriminării, protecția minorităților și a vieții private și garantarea libertății religioase**

La 12 mai 2011, Parlamentul a aprobat un Plan național de acțiuni în domeniul drepturilor omului, care se bazează pe o serie de recomandări specifice formulate de organele ONU, OSCE/BIDDO, Consiliul Europei/ECRI și organizațiile internaționale de apărare a drepturilor omului. Acesta prevede măsuri în numeroase domenii, inclusiv punerea în aplicare a politicilor de combatere a discriminării, precum și protecția minorităților și a vieții private. Guvernul a primit sarcina de a publica anual un raport consolidat privind progresele înregistrate cu privire la implementarea planului de acțiuni și să îl prezinte Parlamentului până la data de 1 aprilie a fiecărui an. Raportul privind progresele înregistrate trebuie să fie dezbătut în cadrul unor conferințe anuale. Planul de acțiuni a fost elaborat în strânsă colaborare cu societatea civilă și organizațiile internaționale.

În iulie 2010, a fost adoptat un Plan de acțiuni pentru sprijinirea populației rome pentru perioada 2011-2015, după consultări cu societatea civilă și cu reprezentanți ai comunității rome. Acesta a reprezentat un pas important, care dovedește voința politică a guvernului de a acorda o atenție deosebită îmbunătățirii situației populației rome. Discuțiile ulterioare cu organizațiile internaționale au arătat că există posibilități de consolidare suplimentară a planul de acțiuni. Autoritățile au precizat că un nou capitol privind introducerea de mediatori pentru etnia romă va fi adăugat la planul de acțiuni. În ianuarie 2012, guvernul a modificat planul de acțiuni, luând în considerare recomandările referitoare la standardele internaționale, în special privind politicile de incluziune. De asemenea, guvernul a lansat un exercițiu care a avut drept obiectiv să garanteze fondurile bugetare necesare pentru punerea în aplicare a acestuia, pe baza modificărilor aduse la cadrul de cheltuieli pe termen mediu al guvernului. Punerea în aplicare a început deja.

Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului furnizează informații cu privire la monitorizare și evaluare, precum și la resursele care urmează să fie alocate pentru punerea în aplicare a acestuia. Cu toate acestea, cea mai mare parte a activităților urmează să fie finanțate în limitele alocărilor bugetare generale și doar câteva activități au alocări bugetare specifice. Autoritățile vor revizui anual costurile activităților, pe baza priorităților, a posibilităților financiare și a rezultatelor evaluării.

Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului nu include măsuri care vizează libertatea de gândire, de conștiință și de religie. Aceste aspecte urmează să fie reglementate în Legea privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie, adoptată la 27 decembrie 2011, care este o versiune revizuită a Legii privind cultele religioase și părțile lor componente, cu scopul de a asigura conformitatea dreptului și practicilor interne cu dreptul internațional. Se preconizează ca noua lege să creeze o dinamică mai pozitivă decât cea din anii precedenți, în relațiile cu cultele religioase minoritare.

- **Ratificarea instrumentelor relevante ale ONU și ale Consiliului Europei pentru combaterea discriminării**

Republica Moldova s-a angajat să ia în considerare posibilitatea emiterii unei declarații în temeiul articolului 14 din Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (CERD) după adoptarea Legii cu privire la asigurarea egalității. În anul 2000, Republica Moldova a semnat Protocolul nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului din 1950, însă nu l-a ratificat până în momentul de față. Autoritățile moldovene și-au exprimat, de asemenea, dorința de a avea în vedere ratificarea Protocolului nr. 12 după adoptarea Legii cu privire la asigurarea egalității. În cadrul guvernului sunt în curs de desfășurare discuții cu privire la retragerea rezervelor teritoriale formulate de către Republica Moldova în legătură cu tratatele privind drepturile omului.

- **Precizarea condițiilor și circumstanțelor pentru dobândirea cetățeniei Republicii Moldova**

În ceea ce privește condițiile și circumstanțele pentru dobândirea cetățeniei Republicii Moldova, guvernul a aprobat, la 3 mai 2011, o serie de modificări la Legea cetățeniei nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000 și a modificat Hotărârea de guvern referitoare la normele privind evidența populației din Republica Moldova. Parlamentul a adoptat modificările respective la 9 iunie 2011. Obiectivul acestora este de a înlătura obstacolele la dobândirea cetățeniei în cazul persoanelor apatride care, în conformitate cu articolul 12 alineatul (2) din lege, îndeplinesc criteriile pentru dobândirea cetățeniei, însă au fost condamnate la închisoare

pentru infracțiuni cu premeditare și au antecedente penale sau erau sub urmărire penală la momentul examinării cererilor lor.

Guvernul moldovean a continuat să se preocupe în mod activ de situația din Transnistria. În aprilie 2012, guvernul moldovean, împreună cu „autoritățile *de facto*” de la Tiraspol, a reactivat grupul de lucru bilateral privind aspectele legate de statutul civil. În prezent, autoritatea națională de evidență a populației aplică măsuri speciale pentru a confirma cetățenia și a oferi acces gratuit la cărțile naționale de identitate pentru locuitorii din regiunea Transnistria, în conformitate cu Legea modificată a cetățeniei nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000 și Hotărârea Guvernului nr. 959 din 9 septembrie 2005 cu privire la măsurile de asigurare a confirmării cetățeniei și documentării populației din localitățile din Transnistria.

Potrivit celor mai recente informații furnizate de către autoritățile din Republica Moldova, au fost eliberate pașapoarte pentru 229 489 de persoane, cetățeni ai Republicii Moldova cu reședința în Transnistria, dintre care 175 764 de pașapoarte sunt în continuare valabile (adică nu au expirat). În primele trei luni ale anului 2012, autoritățile de la Chișinău au eliberat 2 722 de pașapoarte biometrice pentru rezidenți din Transnistria. Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, în cooperare cu Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne, a elaborat cadrul juridic pentru procedurile de identificare, în primul rând documentarea persoanelor din regiunea Transnistria, pe baza informațiilor suplimentare privind membrii familiei și rudele (documente privind originea părinților, certificate de căsătorie și altele).

O atenție deosebită va fi acordată asigurării punerii efective în aplicare a cadrului legislativ menționat anterior în faza a doua a PALV.

III. Concluzii

De la lansarea, în iunie 2010, a Dialogului UE - Republica Moldova privind liberalizarea regimului de vize și transmiterea către autoritățile moldovene a Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize (PALRV) în ianuarie 2011, Comisia a informat periodic Parlamentul European și Consiliul cu privire la progresele înregistrate de Republica Moldova în adoptarea măsurilor necesare pentru a îndeplini obiectivele de referință stabilite în cadrul celor patru secțiuni ale primei faze a PALRV.

Au fost prezentate, în special, două rapoarte privind progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a PALRV (în septembrie 2011 și în februarie 2012)⁶. Al doilea Raport privind progresele înregistrate a fost elaborat pe baza analizei cadrului legislativ, a rezultatelor misiunilor de evaluare în conformitate cu secțiunile 2, 3 și 4, organizate în octombrie și noiembrie 2011, cu participarea unor experți din statele membre, precum și pe baza rapoartelor privind progresele înregistrate prezentate de Republica Moldova cu privire la punerea în aplicare a PALRV.

Pe lângă acest proces intens de raportare cu privire la PALRV, Comisia a continuat, de asemenea, să monitorizeze progresele realizate de Republica Moldova în domeniile relevante ale PALRV, în cadrul

- (1) Comitetului mixt UE - Republica Moldova de facilitare a eliberării vizelor;
- (2) Comitetului mixt UE - Republica Moldova privind readmisia;

⁶ [SEC (2011) 1075 final],[SWD(2012) 12 final].

- (3) Subcomitetului mixt UE - Republica Moldova nr.3⁷;
(4) Parteneriatului pentru mobilitate UE - Republica Moldova.

În fiecare dintre aceste comitete și cadre, dialogul și cooperarea dintre UE și Republica Moldova se află într-un stadiu avansat. În timpul celor mai recente reuniuni ale Comitetelor mixte de facilitare a eliberării vizelor și privind readmisia, care au avut loc la Chișinău la 23 mai 2012 (cu participarea statelor membre ale UE), Comisia a remarcat un nivel în general satisfăcător de punere în aplicare a ambelor acorduri.

Dialogul UE - Republica Moldova privind liberalizarea regimului de vize s-a dovedit a fi un instrument important pentru promovarea reformelor, nu numai în domeniile justiției și afacerilor interne, dar și în alte domenii. Progresele realizate de Republica Moldova în diferitele domenii acoperite de cele patru secțiuni ale PALRV au fost constante și eficiente în ultimii doi ani, fiind dovada puternicului angajament și a eforturilor depuse de autoritățile moldovene în a acorda prioritate punerii în aplicare a PALRV în cadrul programului legislativ și administrativ.

Măsurile legislative solicitate în cadrul PALRV în prima fază au fost, în cele din urmă, adoptate. Evaluarea acestora, efectuată de serviciile Comisiei, de Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), precum și de experții statelor membre, demonstrează că măsurile sunt conforme obiectivelor de referință identificate în cadrul celor patru secțiuni ale PALV.

Totodată, Comisia va continua să coordoneze monitorizarea cadrului legislativ și de politici în etapele ulterioare ale dialogului, cu scopul de a determina dacă normele metodologice necesare, în conformitate cu cele patru secțiuni ale planului de acțiuni, sunt adoptate și puse în aplicare efectiv. În plus, Comisia va urmări cu deosebită atenție ca Republica Moldova să aloce resursele financiare și umane adecvate și necesare pentru punerea în aplicare a actelor legislative menționate anterior și a normelor metodologice ale acestora.

Pe baza rezultatelor monitorizărilor și evaluărilor permanente menționate anterior, Comisia consideră că Republica Moldova a îndeplinit, în cele din urmă, toate obiectivele de referință ale primei faze a PALRV și că, prin urmare, poate fi lansată evaluarea obiectivelor de referință stabilite în cadrul celei de-a doua faze a PALRV.

⁷ Subcomitetul nr. 3: Vamă, cooperare transfrontalieră, spălarea banilor, droguri, migrație ilegală.